

ז.ה.ל.צ.י.ב.

מאמרים מתורת
מרן הבני יששכר זיע"א
וממשיכי דרכו

בני יששכר
מאמרי חודש כסלו - טבת
מאמר ג - נר מצוה (א)

ערב ראש חודש כסלו ה'תשפ"ו
ירושלים עיה"ק תובב"א

לזכות רפו"ש
הילד ישעי' בן סימא חנה
לרפו"ש בתושח"י

לעילוי נשמת

זקיני מו"ה שמעון בן מו"ה צבי דוב ז"ל
וז' מרת בלומה בת מו"ה אפרים ע"ה
אמי מרת אידל פעסיל גיצא בת ר' שמעון ע"ה
חותני מו"ה יחיאל גרשון הלוי בן מו"ה ישראל אברהם ז"ל
דודתי מרת חיה זיסל עלקא בת מו"ה שמעון ע"ה
זקיני מו"ה שלמה בן מו"ה צבי אריה ז"ל
זקיני מו"ה ישראל אברהם בן מו"ה יהושע ז"ל
וז' מרת סאשא רחל בת מו"ה אברהם ע"ה
הרב משה מרדכי מאיר הלוי בן חיים יעקב ז"ל
תנצב"ה

יו"ל ע"י
ישעי' יצחק פרענקעל
רח' המהר"ם מרוטנבורג 3C
054-846-9863
1-347-588-9392
5374515@gmail.com

עימוד: מאורות
0548463972

מאמרי חודש כסלו - טבת

מאמר ג - נר מצוה

נר מצוה - בו ידובר מעניני דברי חז"ל הדינים והתקנות שתיקנו בנר חנוכה ברוח קדשם ונקבע בדבריהם בבחינת תורה שבעל פה הנקרא מצו"ה כנודע (זוה"ק ח"ג מ' ב'), ואבאר לך לפי קט שכלי טעם כל דבר ודבר ונקרא המאמר הזה נר מצוה, ואגב יתבאר בזה טעם כמה מנהגים שנהגו ישראל בימים האלה, וטעם קביעות הימים בחדשים האלו בימים הללו כי ודאי לא במקרה הוא והשם יתברך יאר עינינו, ויתבאר כמה ענינים נפלאים מדברי חז"ל בתלמודא דידן ובתלמוד ירושלמי ותוספתא ומסכת סופרים ושאלות דרב אחאי:

א'

בגמרא (שבת כ"א ב') מקשינן מאי חנוכה דתנו רבנן כב"ה בבסל"ו יומי דחנוכה תמניא אינון דכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחו"ם מצאו פך אחד מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה ב"ו להדליק אלא יום אחד ונעשה נס והדליקו ממנו ח' ימים לשנ"ה אחרת קבעו"ם ועשאו"ם ימי"ם טובי"ם בהלל והודאה, עד כאן. הנה יתפלא כל משכיל הא דשאלו מא"י חנוכה, וכי סלקא דעתך דמסדרי הש"ס לא ידעו עד היום מענין חנוכה הנקבע בישראל ר"ז שנה קודם חורבן הבית (עיין ע"ז ט' א', ובמגלה עמוקות פרשת ואתחנן אופן ס"ו) (ר"ז מנין או"ר), וכבר מסרו נפשם ישראל על המצוה הזאת כמבואר בירושלמי (עיין סוכה פ"ה ה"א) ובמדרשים (עיין

פתיחתא דאסתר רבה ג'), והנה נראה דצריכין לפרש מא"י חנוכה, מהו השם חנוכה, היינו למה נקרא שם המועד הזה חנוכה, והשיב דתנו רבנן כב"ה בבסל"ו יומי דחנוכה וכו', והנה יש לפרש לפי זה דהשיב המסדר הש"ס על כן נקרא שם המועד הזה חנוכה רצה לומר חנ"ו כ"ה, ורש"י ז"ל נראה דמאין בזה, דהרי מסיימין בברייתא קבעו"ם ועשאו"ם ימי"ם טובי"ם בהלל והודא"ה אבל לא לאסור במלאכה אם כן לא שייך לומר לשון חנ"ו, על כן פירש רש"י ז"ל (שם ד"ה מאי חנוכה) דהשואל הקשה מא"י חנוכה על איזה נס קבעו"ה, וגם זה לפלא לומר שנשתכח הנס מן הדורות עד שנצטרך לשאול מה היה הנס (ואם ירצה ה' יתבאר גם כן דברי רש"י ז"ל בדרשותינו להלן), ועוד לפי זה אנחנו לא נדע עדיין מהו שם חנוכה, והנה גם בלשון הברייתא יש

להתבונן אומרים לשנ"ה אחר"ת קבעום וכו', למה לא קבעו לדורות בשנה הראשונה תיכף בראותם הנ"ס יתקנו שיהיו הימים ימים טובים לדורות, וגם יש להתבונן בלשון קבעו"ם. ולהבין כל זה נקדים מה שפירשנו (להלן מאמר ד' סימן צ"ב) בנוסח ההודאה ואחר כך באו בניך וכו' והדליקו נרו"ת בחצרו"ת קדש"ך, והדברים תמוהין וכי בחצ"ר היתה המנורה עומדת והרי בחיב"ל היתה, ותבין הדבר על פי דברי הזוהר הק' פרשת לך (ח"א צ"ד ב') על הפסוק (תהלים ס"ה ה') אשרי תבחר ותקרב ישכון חצרי"ך נשבעה בטוב בית"ך קדוש חיבל"ך, עיין שם ותבין, ישכון חצרי"ך

היינו נצ"ח הו"ד יסו"ר, בטוב בית"ך היינו חס"ד גבור"ה תפאר"ת, קדוש חיבל"ך היינו חכמ"ה בינ"ה דע"ת, והנה כתב מרן האריז"ל (פרי עץ חיים שער ראש חודש חנוכה ופורים פ"ד) בכוונת נ"ר מצו"ה הכוונה לג' יחודין הוי"ה אהי"ה (חב"ד) הוי"ה אלהי"ם (חג"ת) הוי"ה אדנ"י (נה"י), הנה הג' יחודין בגימטריא נ"ר, וכתב עוד מרן האריז"ל בשבת ויום טוב יש עליה לשכינה בחג"ת וחב"ד, מה שאין כן בנ"ר חנוכ"ה נשאר במקומה בנה"י (אשר שם יחוד הוי"ה אדנ"י) ומאירין לה ממקום העליון מחג"ת וחב"ד אשר שם תרין יחודין הנ"ל (הוי"ה אהי"ה הוי"ה אלקי"ם והוא הנ"ר מצו"ה כנ"ל א):

א. רצה לומר, דכל ההשפעות טובות מגיע על ידי ה' ספירות שם חב"ד חג"ת נהי"ם, והנה עיקר ההשפעה הוא על ידי יחוד תפאר"ת ומלכו"ת, והנה ספירת תפאר"ת נחשב כקומה שלימה, אך יש לה ג' חלקים, והם חב"ד שהם המוחין, חג"ת שהם המדות וכלי הדיבור, ונה"י שהם כלי המעשה. ספירת מלכות לית ליה מגרמיה כלום (זוה"ק ח"ב ר"ח ב') כי היא רק נבנית ומקבלת מספירות האחרות על ידי עבודת בני ישראל, והנה יש זמנים שהיא דלה ועניה, כגון בימות החול, שהם רק בנה"י, אך בימים גבוהים, כגון שבתות וימים טובים יש למלכו"ת עליה אל חג"ת, וגם אל חב"ד.

והנה בכל ספירת תפאר"ת מאיר שם הוי"ה, אך בחינת מלכו"ת נשתנה כפי גדלותה, לכן בכל עליה של המלכו"ת יש יחוד הוי"ה עם שם אחר משמות הקודש, וכפי המבואר בדברי האריז"ל (בפרי עץ חיים שער ר"ח חנוכה ופורים הנ"ל), דיחוד נה"י הוא הוי"ה אדנ"י, חג"ת הוא הוי"ה אלהי"ם, וחב"ד הוא הוי"ה אהי"ה. ולהבנת הענין כדאי להעתיק מדברי המאיר עיני חכמים (ש"ו פ"א): עיקר הכוונה להוריד האדם למלכות כאילו הוא פנים בפנים ברמ"ח איבריו ובין תרין דרועין ג"כ גימטריא נר וכו', רצ"ל המשכות המחשבה בתשוקה הנפלאה שבמחשבתו מכונה בשם הוי"ה אהי"ה, שהוא סוד המחשבה, רצה לומר דעתיד אנא לאולדא (זוה"ק ח"ג ס"ה ב'). וכאשר ממשיך תשוקתו הנפלאה שבמחשבתו למידותיו שישתנו כל מידותיו בטבע ממש, הוא סוד הוי"ה אלהי"ם שאלהים בגימטריא הטבע והוא סוד היחוד שבחזה. וכאשר ממשיך תשוקתו דרך כללות מידותיו עד בחינת המעשה הוא בחינת הוי"ה אדנ"י [וכו'].

והנה כנ"ל, בימות החול היחוד תפאר"ת עם מלכו"ת הוא בנה"י, ובימים הקדושים כגון שבת ויו"ט, יש לנה"י וכן חג"ת עליה יחוד השלם עד לספירות חב"ד. אך בחנוכה, כמבואר בדברי האריז"ל, חג"ת וחב"ד יורדין ונמשכין ומתייחדין אל הספירות נה"י.

(חב"ד) ויאמרו לך, נראה לי, ויהי רצון שלא יאמר פינו דבר שלא כרצונו. ועל פי הדברים האלה תצין גם כן צנוסם ההודאה וקבע"ו שמונת ימי חנוכה"ה אלו, לא אמרו ותקנ"ו או ועשא"ו אלא וקבע"ו, ותצין לפי הנ"ל דשאני נ"ר חנוכה"ה משארי נרו"ת מצו"ת:

אחרי הדברים האלה, דהנה בזמן הנס הנה מתתיה"ו בה"ן גרו"ל ובניו תקנו ההו"ד (פרי עץ חיים שער ראש חודש חנוכה ופורים פ"ד) (כאשר יתבאר (עיין להלן מאמר ד' סימן ס"ו, מאמר ה' סימן ג')) ולזכר ההוא הנה הדליקו אז הנרות בכוונה ההוא (היינו הדלקה בנה"י רק המשכת הארה מחב"ד וחג"ת), אבל כיון שכבר ניתקן ההו"ד, לא ידעו אם בשנים האחרות הבאות שוב על ידי הארה הזאת תהיה למלכות שמים העלאה ממקומה לקדש העליון חג"ת חב"ד כמו בשבתות וימים טובים, או תהיה במקומה ויתמשך הארה למטה למקום קביעותה, וכיון שראו ברוח קדשם גם לשנ"ה האחר"ת שאין לה עליה ממקומה רק הארה נמשכת אליה, אזי קבעו"ה,

ועל פי זה תבין ההלכה הרווחת (שבת כ"ב ב') מה שתקנו נ"ר חנוכה"ה אין מטלטלין ממקום למקום:

וגם כן תבין הא דקיימא לן להלכה (שבת כ"ב ב'), שלחן ערוך או"ח סימן תרע"ה ס"א) הדלקה עושה מצו"ה ולא הנח"ה, ואם ירצה ה' יתבאר במקומות שונים, ולפי זה שפיר תקנו בדקדוק בנוסח ההודאה, והדליקו נרות בחצרו"ת קדש"ך, בחצרו"ת דייקא בנה"י (המכונים חצרו"ת כמו שכתבתי לעיל בשם הזהר), אשר לשם מאירין לה ממקום הקודש במצות נ"ר חנוכה"ה (ועיין להלן סימן ה'):

(* הג"ה: וזהו תמצוין הא דשאלו צגמרא (שם כ"ג א') (על הצרכה אשר קדשנו צמלותיו וצונו"ו) והיכן צונו"ו ולא שאלו כן צכל המצות דרצנ"ך, אך מצאנר הוא צכוונת הצרכות (פרי עץ חיים ש"ה פ"ג) וצונו"ו ביסוד"ך, והוא סוד הארה הנגמרת ביסוד"ך צאסתכמותא דכל שייפין, וכאן הוא רק בנה"י על כן שאל וחיב"ן צונו"ו, לזה השיבו הגם דהדלק"ה במקומה צענין עס כל זה לא תסור מכל הדברים אשר יגיד"ו לך (ימשיכו לך) וכו', ולמד מאן דאמר משאל אבי"ך (חכמ"ה) ויגדך (ימשיך לך) זקניך

ב. דבחנוכה אין עליה למעלה רק וקבעו בקביעות מקום, הדלקה במקומה בעינן, וההארה נמשכת אליה מלמעלה כנ"ל בכוונות מרן זלה"ה (לשון רבינו להלן מאמר ד' סימן צ"ג).

ג. קשה למה לא מקשה כן אעירובין ונטילת ידים ומקרא מגילה והלל (למאן דאמר דהוא מדרבנן) (לשון רבינו בחידושי מהרצ"א שם).

ד. ז"ל האריז"ל: הנה בתחלה, אנו מורידים השפע העליון מן ברוך הנזכר אל אתה, שהוא החסד, בסוד (תהלים ק"י ד') ואתה כהן לעולם, ואחר כך אל התפארת הנקרא יהו"ה, ואחר כך אל הגבורה הנקראת אלהינו, ועל ידי קבלת השפע, יכולים שלשתן לעלות אל מקום הבינה, ואז נקראת בינה מלך, כי אין מלך בלא חיילות. והנה הבינה היא הנקראת עולם, ועתה שעלו חיילותיה אליה, אז היא נקראת מלך העולם. ועתה שכבר עלו שם, הם מקבלים השפע האמיתי הראוי להם, וזה אשר קדשנו, כי אשר שהוא בבינה, קדשנו בסוד התפארת, במצותיו, שהם נצח והוד. וצונו ביסוד, ותשלום הברכה באיזה אופן שהיא, היא לעולם במלכות.

לפי הדברים מהו שאלת הגמרא מאי חנוכה"ה, ומפרשין בגמרא דתנו רבנן בכ"ה בכסלו וכו' לשנה האחרת קבעום וכו', משום דבשנה הראשונה לא ידעו אם בכל שנה תתחיל הארה מן יום כ"ה, וסברו שתתחיל ההארה מן יום כ"ו, עד שבשנה האחרת ידעו שההארה מתחלת מן יום כ"ה וקראו שם המועד חנוכה"ה חנ"ו כ"ה, עיין שם ותבין, ואין מן הצורך לכפול הדברים:

ג'

טעם ג' עיין עוד מה שכתבתי במאמר אור תורה סימן ח' ותבין שם חנוכה שהארת אור הניסיי הזה הוא מהארת אור הגנוז שנגנז בתור"ה או"ר (עיין זוה"ק ח"א מ"ז א'), והנה האור הגנוז אדם יכול להביט בו מסוף העולם ועד

ולפי זה שאל השואל מאי חנוכה"ה, מהו השם חנוכה"ה, ומפרש, דתנו רבנן בכ"ה כסלו וכו' ולשנה האחרת קבעום וכו', שהקביעות תהיה בנ"ר בימים הללו ויתמשך הארת הג' יחודים למקום חנייתה בלא העלאה וטלטול ממקום למקום, והנה הג' יחודים הנ"ל אשר גימטריא שלהן נ"ר כנ"ל הנה יש בהם כ"ה אתוון:

(טעם א' לקריאת שם חנוכה)

ע"ז כן קראו לימים האלה חנוכה"ה, חנ"ו כ"ה, שכל הכ"ה אתוון אשר מרומזין בייחוד נ"ר יש להם חנייה במקומה, והשם הטוב יכפר:

ב'

טעם ב' עיין מה שכתבתי במאמר ב' אור תורה סימן ה', ועיין שם

ה. ז"ל רבינו: כתב הרב הקדוש [בעל הרוקח] הנ"ל [רוקח סימן רכ"ה], סמך שמן ונרות לסוכות מה סוכות ח' ימים אף חנוכה ח' ימים, ומעתה אזדא להו קושיית הפוסקים (בית יוסף או"ח סימן תר"ע) למה קבעו גם ביום הראשון יום טוב והדלקה הרי בו לא נעשה הנס, הנה נראה לי לפי הנ"ל דודאי חכמי הדור כשקבעו המצוה לדורות האיר השם יתברך את עיניהם למצוא הסמך בתורה, והנה ראו שהסמך השם יתברך פרשת הנרות לסוכות הבינו ברוח קדשם שהוא כדי ללמוד מסוכות ח' ימים.

וזהו הנרצה במגילת תענית (פרק ט' ד"ה כ"ה כסליו) ובגמרא (שבת כ"א ב') אומרם ז"ל לשנה אחרת קבעום וכו', ולמה לא תיכף בשנה ראשונה, אבל הוא באמת בשנה הראשונה ידעו גם כן מן סמיכת התורה שצריכין לעשות ולהדליק ח' ימים, אבל לא ידעו מהיכן יתחילו הח' ימים, דסברו דלמא תדלק המנורה ט' ימים ויהיו ח' ימים נסים ואם כן קביעות הח' ימים יתחילו מן יום כ"ו דכסלו, אבל אחר כך כאשר ראו דהמנורה לא דלקה רק ח' ימים ואף על פי כן סמיכת התורה מרמז שצריכין להדליק ולקבוע מועד ח' ימים, על כרחך רצון השם יתברך שגם יום הראשון יעשו יום טוב וידליקו, ואם כן מתחילין הח' ימים מן יום כ"ה. על כן קראו לימים האלה חנוכה חנ"ו כ"ה להורות שיתחילו הימים מן יום כ"ה, וזהו שצודק שפיר בגמרא (שם) מאי חנוכה ומפרש דתנו רבנן בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון וכו' לשנה אחרת קבעום וכו', ולמה לשנה אחרת דייקא קבעום הוא מטעם הנ"ל, על כן קראו שמו חנוכה חנ"ו כ"ה כנ"ל.

ו. ז"ל רבינו: עוד כתב הרב הקדוש [בעל הרוקח] הנ"ל [רוקח סימן רכ"ה], תקנו ל"ו נרות כנגד האור הראשון

בבסל"ו יומי דחנוכ"ה תמניא אינון וכו', לשנ"ה אחר"ת קבעו"ם וכו', רצה לומר דבשנה הראשונה סברו שהאור הזה היה רק נס לשעה על שהיונים הנקראים חש"ך (עיין בראשית רבה פ"ב ד') רצו להשכיח (חש"ך שב"ח) חכמת התורה ולהגביר חכמות יונית החיצוניות היא כסילות (כסיל בחש"ך הולך (קהלת ב' י"ד)), על כן בעת הישועה האיר לנו השם יתברך אור הניסי מן אור התורה באמצעות חמנור"ה והשמ"ץ וכמו שכתבתי לך כמה פעמים (לעיל מאמר ב' סימן ב', מאמר ד' סימן כ"ב, ועוד), אבל לא ידעו בבירור אשר האור ההוא שוב יתגלה בכל שנה ושנה, אבל לשנ"ה אחר"ת כשראו חכמי הדור ברוח הקדש אשר האור ההוא שוב נתגלה בגבהי מרומים ויש הארה גם למטה מן האור חגנוז", הנה הבינו שנקבע הדבר לדורות במקום נבואה, והוא חינוך לגאולה העתידה במהרה בימינו שיתגלה או"ר שבעת הימים, על כן קראו לימים האלה חנוכ"ה, הבן, ועיין עוד מה שכתבתי לעיל מאמר הנזכר סימן ח' וסימן י"ח:

סופו (עיין חגיגה י"ב א'), והנה משנפסקה הנבואה (עיין מגילה י"ד א', וברש"י שם ד"ה חוץ ממקרא מגילה), בכדי שלא יאמרו ישראל ח"ו אבדה תקותינו, הנה פעל ועשה השם יתברך להאיר להם במעט קט מן האור הגנוז בתורה, והאור ההוא מתגלה לנו להאיר בכל שנה ושנה, והיא לנו במקום נבואה כמו שכתבתי לעיל במאמר הנזכר, והנה המעט מן האור הזה שמתגלה לנו הוא חינוך לגאולה האחרונה שיתגלה לנו אור הגנוז בשלימות כמו שהיה במעשה בראשית, וכמו שנאמר בנבואה (ישעיה ס' י"ט) לא יהיה לך עוד השמש וכו' והיה לך י"י לאו"ר עול"ם, והאור הזה הניסי אשר הוקבע לדורות הוא כמו שמחנכין את הקטן בקטנותו מעט מעט בכדי שיעמוד על עמדו בגדלותו, על כן קראו לימים האלה חנוכ"ה, ולהנ"ר מצוה הזו נ"ר חנוכ"ה לשון חינוך והרגל להאור העתיד בגאולה העתידה במהרה בימינו, ובזה יצדק לך גם כן ענין השאלה בגמרא מא"י חנוכ"ה, רצה לומר מהו השם הזה חנוכ"ה, והשיב דתנו רבנן בכ"ה

ששימש לאדם הראשון ל"ו שעות [וכו'] והנך רואה ידידי דברי עיר וקדיש שכל דבריו דברי קבלה מפי אליהו ז"ל אמר שהארת המצוה נר חנוכה הוא מהארת אור הגנוז [וכו'].

ז. כל חכמות חיצוניות זה שמם אשר יקראו להן חיצוניות, אין להן מבוא לבוא אל היכל המלך פנימה חכמת התורה, ותתבונן אשר שלמה המלך בחכמתו כינה אותן החכמות בשם אשה זונה (משלי ד' י'),

נפקת ברא, פעם בחוץ ופעם ברחובות (שם י"ב) (לשון רבינו לעיל מאמר ב' סימן מ"ה).

ח. שמרומז בהם החכמה, כי הרוצה להחכים ידרים (בבא בתרא כ"ה ב'), וכן מקום ששמן זית מצוי שם החכמה מצויה (מנחות פ"ה ב', כמבואר להלן סימן ט', לעיל מאמר ב' סימן ב').

הנה אמרו רז"ל (בראשית רבה פ"ב ד') מלכו"ת יו"ן אמרה לישראל בתב"ו לכם על קרן השור אין לכם חלק באלקי ישראל, ופירוש הדברים לא נודע, והנראה בזה על פי מה שאמרו רז"ל (ילקוט שמעוני שמואל א' רמז ק"ו) (כשכפרו ישראל במלכות בית דו"ד היה כעין כפירה באלקות) כמו שדרשו איש לאחיו"ך ישראל (מלכים א' י"ב ט"ז), איש לאלקיך וכו', ובמהרה בימינו בזאת תהיה גאולתם ובקשו את י"י אלקיהם ואת דו"ד מלכם (הושע ג' ה'), והטעם איך

שבח הקר"ן הוא בשו"ר כענין שנאמר (תהלים ס"ט ל"ב) שור פר מקרין מפריס^ט: והנה מלכות יון אמרה לישראל כתב"ו לכם על קרן השור אין לכם חלק וכו', היינו שהיו אומרים להם שיכפרו לגמרי במלכות בית דו"ד היינו בביאת משי"ח הבא מן דו"ד במהרה בימינו אחר כלות כל המלכויות, ובזה לא יהיה להם ח"ו חלק וכו', כענין שאמרו רז"ל איש לאהלי"ך ישראל איש לאלקי"ך וכו', והיו אומרים בלשון כתב"ו לכם, כי מלכותא דדו"ד הוא סוד תורה שבעל פה מלכות פה ותורה שבעל פה קרינן לה (תקו"ז הקדמה י"ז א'), והנה הכפירה הוא כפירה בתורה שבעל פה, על כן היו אומרים כתב"ו לכם דייקא, רק מה שבכתב הוא אמת, והבן, והנה היוצר כל הוא אלקינו, בעת הישועה הראה לישראל עם קרובו הענין המקווה במהרה בימינו, עם היות שלא הגיע עדיין זמן החזרת המלוכה לדו"ד (כי זה יהיה בביטול עש"ו אזי הוי"ה ימל"ך לעל"ם וע"ד בגימטריא שע"ו) אז יהפוך אל

ובנו בית המקדש, עם כל זה) לא היו חפשים מן השעבוד לגמרי והיו משועבדים למלכי מדי ופרס, ומהם לקחו המלוכה מלכי יו"ן (עיין ע"ז ט' א') והיו רוצים שיכפרו ישראל לגמרי במלכות בית דוד, בזה תהיה ח"ו הכפירה לגמרי וכו', כאשר אבאר לך בסמוך אם ירצה ה':

והנה אמרו רז"ל (מגילה י"ד א') דו"ד ושלמ"ה שנמשחו בקר"ן נמשכה מלכותם, שאול ויהוא שנמשחו בפ"ך לא נמשכה מלכותם (עיין שמואל א' י' א', מלכים ב' ט' ב' - ג'), ומהראוי להבין מהו הרמז בפ"ך וקר"ן, כבר כתבנו במקום אחר (מאמר ב' סימן ל"ח) קר"ן בגימטריא ימל"ך לעל"ם וע"ד, מורה על קיום המלכות לעד, ומורה שהוא מרכבה למלכות שמים דכתיב (שמות ט"ו י"ח) י"י ימל"ך לעל"ם וע"ד, מה שאין כן פ"ך בגימטריא ימל"ך בלבד, מורה רק על מלוכה לשעתה ואינה מקיימת לעד, והנה דוד שנמשח בקרן מן הסתם שהיו מושחין בו היה קרן השו"ר, כי עיקר

ט. בגמרא שם: ותתפלל חנה ותאמר (שמואל א' ב' א') עלץ לבי בה' רמה קרני בה', רמה קרני ולא רמה פכי. דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן, שאול ויהוא שנמשחו בפך לא נמשכה מלכותן. וכתב רבינו בריח דודאים (שם ד"ה רמה קרני): רמה קרני ולא רמה פכי. וזאת היתה נבואה לישראל מי שנמשח בקרן נמשכה מלכותו ומי שנמשח בפך לא נמשכה מלכותו, והטעם נראה לי פ"ך בגימטריא ימל"ך קר"ן בגימטריא ימל"ך לעל"ם וע"ד, ובזה יונח לי מהיכן שפטו ישראל למנות חשמונאים למלכים, ראו שנעשה להם נס בפ"ך אזי הבינו שמן השמים מסכימים ליתן עליהם הוד מלכות לשעה עד יצמח קר"ן לבית דוד, וזה שאנו אומרים וקרנו תרום בישועתך, מצמיח קר"ן ישועה, שהישועה תהיה לבית דוד בקר"ן ולא בפ"ך כחשמונאים.

י. והנה דבר מלך שלטון (קהלת ח' ד') כי שליטת המלך הוא רק בדבורו ומדבורו יראים (לשון רבינו במאמרי חודש ניסן מאמר א' סימן ה').

עריכת נ"ר לבן ישי משיחו), וזהו שאמר
אחר כך נשבע י"י לדו"ד אמת לא ישוב
ממנה מפרי בטןך וכו', והנה סיים ברוח
הקודש (שם ט"ז) ובהנ"ה אלביש יש"ע
(בגדי יש"ע היינו בגדי מלכו"ת"א)
וחסידיה רנן ירננו (בהלל והודאה, הנה)
שם אצמיח קר"ן לדוד (היינו בהוספת נס
של נ"ר על פ"ך הנה יתהווה קר"ן, לרמז
על דוד שנמשח בקר"ן, וזהו שנאמר)
ערכתי נ"ר בהוספה על פ"ך, הוא
למשיחי (היינו להורות על משי"ח אלקי
יעקב שנמשח בקר"ן וכנ"ל), אויביו
אלביש בשת (שהיו אומרים כתבו לכם
על קר"ן השור כמו שכתבתי לך) ועליו
יציץ נזר"ו, הנזר והעדות:

(טעם א' מה שהנס דחנוכ"ה לא ניתן
לכתו"ב)

הנה יצא לך מכל דברינו הנ"ל טוב
טעם למה נס דחנוכ"ה לא ניתן
לכתו"ב (יומא כ"ט א') רק הוא בתור"ה
שבע"ל פ"ה, שהרי היונים בקשו שיכפרו
במלכות בית דוד שהוא סוד תורה
שבעל פה מלכות פה ותורה שבעל פה
קרינן לה, על כן אמרו בתב"ו לכם כנ"ל,
על כן הנס הזה שהיה בזמן הישועה לא
ניתן לכתו"ב רק הוא בדרגא דתורה
שבעל פה:

(טעם א' למה המליכו את החשמונאים)
ותתבונן טע"ם על מה סמכו את עצמם
החשמונאים ליקח מלוכה

עמים שפה ברורה וכו', והיה הוי"ה
למלך על כל הארץ, ובית דו"ד (שנמשח
בקר"ן בגימטריא ימל"ך לעל"ם וע"ד)
יהיה נכון לפני הוי"ה עד עולם, והנה
כעת בביטול יון עדיין לא הגיע זמן
החזרת המלוכה לדוד, עם כל זה הראה
להם השם יתברך אז ענין המקווה
לעתידי במהרה בימינו, על כן הראה
השם יתברך אותותיו בפ"ך ליתן
המלוב"ה לחשמונא"ם לפי שעה כמו
שכתבתי לך כי פ"ך בגימטריא ימל"ך
אבל לא לעל"ם וע"ד, כי תוחזר המלוכה
לבעלים לדוד ולזרעו עד עולם, והנה
קר"ן נוסף על הפ"ך מספר נ"ר, על כן
כאן נוסף על מציאת פ"ך נס של הנ"ר,
להורות על הקר"ן היינו מלכות בי"ת
דו"ד שיהיה במהרה בימינו, והנה לפי
זה אדרבא, מן הענין הזה נתוודע להם
בקיום מלכות משי"ח הבא מן דו"ד
במהרה בימינו, הבן הדבר:

וזה שאמר דוד ברוח הקודש (תהלים קל"ב
ט') כהני"ך (היינו החשמונאים)
ילבשו צד"ק (היינו מלכו"ת (עיי' תיקו"ז
הקדמה י"ז ב') שיקחו המלוכה לשעתה)
וחסידיך ירננו (בהלל והודאה), וביקש,
בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך
(היינו שביקש ושאל מאת השם יתברך
שלא ישיב פני משיח"ו, היינו שלא יסברו
ח"ו שאין משיח לישראל כשיראו
שהכהנים לקחו המלוכה, והנה ביקש
דוד שלא ישיב פני משיחו ויתוודע לכל

כן ניתקן לשון הודאה המורה על תוספת טובה:

טעם ב' על לשון הודאה שהיו מודים על מלכות בית דוד במה שרצו היונים שיכפרו, וכאן בזמן הישועה ניתן להם אות ומופת על זה בהוספת נ"ר על הפ"ך כנ"ל, רמז על צמיחת קרן לדוד ועריכת נ"ר לבן ישי, הנה אז הודו כולם כאחד, וזהו לשון הודאה:

(טעם א' לזה לא תקנו משת"ה ושמח"ה) וגם כן תבין למה לא תקנו משת"ה ושמח"ה, כי שמח"ה לא שייכא רק במלכות בית דוד כדכתיב בדברי הימים בעת שהמליכו את דו"ד (דברי הימים א' י"ב מ"א) וגם הקרובים וכו' מביאים לחם וכו' וצמוקים ויין ושמן ובקר וצאן לרוב כי שמח"ה בישראל, וכן בשלמה אוכלים ושותים ושמח"ה (מלכים א' ד' כ'), וטעם הדבר דלא שייכא שמחה אלא במלכות בית דוד הוא, כי במלכות בית דוד מרכבה למלכות שמים, וכתיב (עיין שבת קנ"ב א') שמחת לב אשה, אשת חיל יראת י"י (משלי ל"א), ירא את י"י בני ומלך (שם כ"ד כ"א), (הבן מה שרמזתי לך י):

ובא"ה הדברים (תבין טעם רביעי), עיין סימן א' ב' ג' למה קראו לימים האלה חנוכה, שבכאן היה רק

לעצמם כיון שהמלוכה שייכת לבית דוד, וגם חכמי הדור על מה סמכו את עצמם להמליכם, והוא על שמצאו פ"ך שמורה על מלוכה לשעתה בגימטריא ימל"ך, והוספת נס נ"ר על פ"ך יהיה קר"ן, הנה נרמז על מלוכה עולמית שתהיה לבית דו"ד שנמשח בקר"ן בגימטריא ימל"ך לעל"ם וע"ד:

(טעם א' על מציאת פ"ך דייקא)

וגם כן תתבונן טוב טע"ם למה מצאו בנס דייקא כלי ששמו פ"ך, נרמז על מלוכה לשעתה, פ"ך בגימטריא ימל"ך כנ"ל:

(טעם א' על לשון הודא"ה)

וגם כן תתבונן למה תקנו הימים האלה רק להודא"ה, כי הודא"ה הוא על תוספת טובה מן הראוי, נלמד מן לא"ה אמנו שאמרה בלידת יהודה (בראשית כ"ט ל"ה) הפעם אוד"ה את י"י, והוא על שנטלה יותר מהמגיע לה (עיין ברש"י שם ד"ה הפעם אודה) והוא תוספת טובה הנה אמרה לשון הודא"ה, וכן הוא בחנוכה"ה ניתקן לשון הודא"ה על תוספת טובה, דהגם שלא הגיע עדיין זמן מלכות יהודה עד שתכלה מלכות אדום, עם כל זה תוספת טובה ניתן לישראל גם בזמן מפלת מלכות יו"ן מלוכה לשעת"ה, על

יב. רצה לומר, ששמחת לב בא מן האשה (כנ"ל מהגמרא), ואשה רומזת למלכות, דהנה כתיב אשת חיל יראת ה', ובמקום שיש מלכות שם תהא היראה כדכתיב ירא את י"י בני ומלך.

מלוכה לשעתה (ותוחזר המלוכה לבעליה), והמלוכה לשעתה הוא תוספ"ת טוב"ה והוא חינוך למלכות שמים שלימה, כי הנה במלכות הלזה מקבלת מלכות שמים הארה במקומה ואינה בהתפשטות בשיעור קומתה (כמו שפרשתי בנוסח ההודאה והדליקו נרות בחצרות קדשך), מה שאין כן במלכות בית דוד יהיה יחודא שלים בהתפשטות כל שיעור קומה (ואז יאמרו כל הגוים בית יעקב לב"ו ונלב"ה באו"ר הוי"ה (ישעיה ב' ה') בגימטריא רנ"ל"ד, כמו הארת יום טוב, הבן), על כן נקראים הימים האלה הנזכרים ונעשים בכל דור ימי חנוכ"ה, כמו החינוך שיעושין לקטן שיעשה הדבר הזה בגדלותו, על כן שינו בגמרא מתיבת י"ד לתיבת מלכו"ת, כדי להשיב תשוב"ה על שאלת מא"י חנוכ"ה לשון חינוך וחרג"ל למלכות מלך המשיח, ואם ירצה ה' יבואר עוד (עיין מאמר י' סימן א') בענין יעקב ששכח פכ"י"ם קטנים וחזר בעבורם, הבן:

ה'

נ"ר חנוכ"ה בגימטריא של"ט, להורות על הנ"ל, כי בימים ההם ניתן למלכות רק בחינת שליט"ה ולא מלוב"ה, כי מלוכה לשעתה שליטה יקרא לה,

מלוכה לשעתה ונרמז בה המלוכה המקוימת, והוא כמו חינוך שיעושין לקטן בכדי שידע להתנהג בגדלותו, על כן קראו לימים האלה חנוכ"ה:

ויתפרש בזה גם כן מה דשאל מסדר הש"ס מא"י חנוכ"ה (עיין מה שכתבתי לעיל סימן א' ב' ג'), דשאל השואל מהו שם חנוכ"ה, והשיב דתנו רבנן בב"ה בבסל"ו וכו' כשנכנסו היונים וכו' וכשגברה מלכות בית חשמונאי וכו' לא מצאו אלא פ"ך וכו', והנה במגילת תענית (פ"ט ד"ה כ"ה כסליו) כתבו י"ד בית חשמונאי, ובגמרא שינו לכתוב לשון מלכו"ת, להורות על המכוון הנ"ל, להיות שמצאו פ"ך, הבינו ברוח קדשם אשר מן השמים הוא ליתן מלוכה לשעתה לחשמונאים שמסרו נפשם על קדושת השם, ונעשה הנס בהדלקת הנ"ר להורות החזרת המלוכה לעתיד לבעלים למי שנמשח בקרן כמו שכתבתי לעיל ערכתי נ"ר למשיח"י, (ובזה תבין מה שכתבנו לעיל בשם הקדוש מורינו הרב פינחס (מדרש פנחס ח"א אות א') מאמר תור"ה או"ר (מאמר ב') סימן ט"ז שבשעת הדלקת נר חנוכ"ה נתגלה אורו של מלך המשיח"ה, עיין שם), על כן רמזו מלמעלה הנס בפ"ך, להורות שהוא רק

יג. ז"ל במדרש פנחס: ופעם אחת שמעתי ממנו שבכל חנוכה בשעת הדלקת נרות נתגלה האור הגנוז והוא אור של משיח.

יד. הארת האור הזה דחנוכה נקרא או"ר הוי"ה בגימטריא רג"ל, שעל ידי קיום המצוה הזאת רגלינו תעמוד במישור בבית יעקב במהרה בימינו, וזה שנרמז בדברי הנביאים, בית יעקב, היינו בית הג' כנזכר לעיל, לכו ונלכה באור הוי"ה, היינו על ידי מצות נר חנוכה שהיא אור הוי"ה (לשון רבינו לעיל מאמר ב' סימן נ"א).

חינו"ך למלוב"ה אשר תהיה במהרה בימינו למלכות בית דו"ד אשר נ"ר ישראל קראו לה כמו שאמרו לדוד (שמואל ב' כ"א י"ז) ולא תכבה את נ"ר ישראל"ל, והנה כבר נאמר ונשנה ענין חנוכ"ה חינו"ך לגאולה האחרונה, וכמו שמחנכין את הקטן אף על פי שאין שכלו עדיין בשלימות עם כל זה החינוך הוא להיות לו לעזר לכשיהיה גדול, הנה הגאולה האחרונה במהרה בימינו תהיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיה ל' כ"ו) ותתפשט מלכות שמים בגדלות בכל שיעור קומה (ותהיה נקראת נ"ר ישראל"ל כמו שאמרו לדו"ד כנ"ל), והנה כבר כתבנו (לעיל סימן א') יחוד חב"ד הוא הוי"ה אהי"ה, חג"ת הוי"ה אלהי"ם, נה"י הוי"ה אדנ"י, שלשתן בגימטריא נ"ר כמו שכתב האריז"ל, רק שכעת בנר חנוכה מקבלת הארה הזאת כשהיא בקטנות עדיין במקומה למטה, והוא כעין חינו"ך למה שיהיה בגדלות בהתפשטות שיעור קומת המלכות ביתר שאת, ויהיה אור הלבנה כאור החמה, הבן הדבר היטב: